

АВТОРСЬКЕ ПРАВО НА КОМП'ЮТЕРНУ ПРОГРАМУ

Леушина А.А., ст. викладач Олейнікова О.І.

Харківський національний університет радіоелектроніки,
кафедра КРiCTЗi, м. Харків, Україна
e-mail: anastasiia.leushyna@nure.ua

Abstract. This report examines the terms and object of copyright. Inform about an efficient way of protecting a computer program. The theses is exploring benefits of intellectual property protection.

Авторське право – це сукупність прав, які належать автору у зв'язку зі створенням і використанням твору літератури, науки, мистецтва. Авторське право забезпечує захист особистих немайнових і майнових прав авторів [1].

У статті 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» пропонується перелік об'єктів авторського права. До них належать: літературні письмові твори; усні твори у вигляді виступів, лекцій, промов, проповідей; музичні і музично-драматичні твори, у тому числі хореографічного характеру; аудіовізуальні твори, твори образотворчого мистецтва, архітектури, фотографії і твори прикладного мистецтва, ілюстрації, карти, плани, ескізи, пластичні твори, сучасні обробки творів, перекладів, аранжування та інші переробки творів, збірники творів, бази даних, комп'ютерні програми тощо [2].

На даний час, існують три реальні і дієві способи захисту програмного продукту (комп'ютерної програми, сайту, бази даних тощо) від неправомірного використання:

- охороняти вихідний код програми за допомогою авторського права;
- охороняти алгоритми, які використовуються в програмах, як способи вирішення конкретних завдань;
- охороняти назву програми [3].

У ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» наводиться визначення комп'ютерної програми, відповідно до якого комп'ютерна програма – це набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах)[4].

Авторське право на комп'ютерну програму, виникає з моменту його створення і обов'язкова реєстрація його не вимагається.

Реєстрація авторського права надає цілий ряд незаперечних переваг, перед незареєстрованими правами. Перш за все, в Україні існує презумпція авторства, відповідно до якої, автором є особа, зазначена як автор на

оригіналі або примірнику твору. Проте, особа, яка має свідоцтво про реєстрацію авторського права, перебуває у значно вигіднішому становищі, на випадок якихось розбіжностей, несподіваних ситуацій чи зловживань. Поряд з цим, буває й таке, що авторське право реєструється з метою привласнення твору (комп'ютерної програми, бази даних тощо) з метою отримання вигоди. На підставі свідоцтва може бути складено ліцензійний договір із особами, зацікавленими використати твір, і автор, якщо вчасно не подбає про захист свого права, залишиться ні з чим. По своїй суті, свідоцтвом про реєстрацію авторського права можна захищатися, як найнадійнішим аргументом у спорі за права володіння програмними продуктами.

Наявність свідоцтва дозволить вільно розпорядитися своїм правом на програмний продукт, базу даних, чи інший твір або делегувати право третій особі. Для отримання матеріальної вигоди, як правило, складається авторський договір, і як обов'язковий додаток до цього виступає свідоцтво про реєстрацію авторського права, що засвідчує авторські права на те, що він передає [3].

Переваги захисту комп'ютерної програми авторським правом:

- простота та доступність охорони;
- авторське право поширюється як на всю програму, так і на її окремі частини;
- строк дії захисту авторським правом досить значний і на практиці значно перевищує строк технічної експлуатації комп'ютерної програми;
- доведення порушення авторського права та визначення розміру компенсації за таке порушення, як правило, є менш складним [5].

Список використаних джерел.

1. Закревська Юлія Олександрівна. Авторське право// URL: <https://patentpoltava.com/copyright.html> (дата зверення: 17.02.2022).
2. Коссак В. М., Якубівський І. Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. — К.: Істина, 2007. — 208 с.
3. Яновський Олексій. Реєстрація і захист прав інтелектуальної власності на комп'ютерну програму// URL: <https://zkg.ua/yak-vidbuvajetsya-rejestratsiya-avtorstva-na-kompyuternu-prohramu>
4. Закон України «Про авторське право і суміжні права»// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
5. Наталія Грушевська. Правова охорона комп'ютерних програм: як правовласнику захистити свої права а// URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/pravova-ohorona-kompyuternih-program-yak-pravovlasniku-zahistiti-svoyi-prava.html> (дата звернення: 18.02.2022)